men nu hierop, dat buiten zonde en dood de mensch een anderen uitweg zou gevonden hebben, zooals we hiervan bij Henoch metterdaad lezen, dan geven we dit grif toe, maar vragen dan op onze beurt, waarom dan ook ten gunste van de dierenwereld niet een orde en regeling kon zijn ingetreden die elke bedenking onderving.

Maar ook afgezien hiervan mag men zich toch afvragen, of metterdaad het uitblijven van alle natuurlijk versterf gepaard moest zijn gegaan met een voortplanting gelijk wij die kennen. Neem de plantenwereld en vergelijk het wilde woud met den aangelegden hof, een tegenstelling die ook Genesis in zijn eerste hoofdstuk kent, als het den Hof van Eden van de eerst ledige en woeste aarde uitzondert. Ook nu nog geldt 't als regel, dat in het wilde woud de groei en voortplanting steeds doorgaat, voorzoover er plaats en voeding, lucht en licht voor het opkomend gewas te vinden is, en ten leste stuit dit op onderlingen plantenmoord. Maar in den aangelegden hof gaat 't heel anders. Ook al bestrooit het gewas in zulk een hof heel 't terrein met allerlei boomzaad, toch blijft de aanleg wat die was. Wat stond blijft groeien en bloeien, maar het zaad, dat neervalt, geeft hoogstens ontkiemingen die allen verwelken, en geen nieuwe planten. De boomgaardenier waakt hier tegen. Wat wonder zou er dan in geweest zijn, zoo naar Gods oorspronkelijk plan niet de wilde natuur, maar in die natuur regel en orde geheerscht had en geen verdere voortplanting had plaats gegrepen. En hetzelfde geldt immers van de dierenwereld. De dieren, waarmee wij in onze landen verkeeren, kennen slechts een korte periode in 't jaar die zich tot voortplanting schikt. Daarna volgen de zooveel langere perioden, dat deze hartstocht in hen stil gaat liggen. Waarom zou dan de voortplanting niet geheel kunnen gestuit zijn geweest, zoodra het geheele geslacht was uitgegroeid? Natuurlijk, als men zich voorstelt, dat het dier na zeker aantal jaren veroudert, zwak wordt, en aftakelt, zou dit niet opgaan, maar onderstelt dat dit verouderen aan het dier eerst later door den vloek overkwam, zoodat 't normaal in zijn kracht zou zijn gebleven, wat reden is er dan denkbaar waardoor het noodzakelijk zou zijn geworden, om het dier dat er was, te laten verdwijnen en het te doen vervangen door een nieuw dier? Men zij daarom bij alle beschouwing van dien aard steeds uiterst voorzichtig. Nooit mag uit de tegenwoordige dierenwereld geconcludeerd tot wat in de dierenwereld zou hebben kunnen plaats grijpen, mits ze aan de ijdelheid der verderfenis niet ware onderworpen geworden. Wie de vraag te berde brengt of van nature voor het normale dier het sterven noodzakelijk was, moet altoos beginnen met van wat tegenwoordig de dierenwereld hem te aanschouwen geeft, terug te gaan op de dierenwereld gelijk ze oorspronkelijk geweest is, en de fout is dat men dit bijna nooit doet, en zich al te bescheidenlijk leiden laat door wat de zoölogen, die alleen de tegenwoordige dierenwereld kennen, ons omtrent die actueele wereld mededeelden, en sulks niettegenstaande reeds de opgravingen toonen, hoe heel anders, in zoo menig opzicht, de vroegere dierenwereld zich voordeed.

DR. A. K.

„Zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israels".

> En Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zeg u, dat gij, die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, dat gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israels.
> Mattheus 19 : 28.

Dat in de kinderen zich de eigenaardige gelaatstrekken en karaktertrekken van vader of moeder voortplanten, kan een ieder nog dagelijks waarnemen. En is het zoo in het familieleven, niet anders is het in het geestelijk leven. De wijze waarop de geest van Christus in de eene familie werkt, verschilt soms zoo in het oogloopend van den aard van het geestelijk leven in de andere familie, dat men soms moeite heeft om in *beide* de inwerking van den zelfden Christus te herkennen.

Iets wat dan bijna altijd op deze drieërlei onderscheiding neerkomt: In de eene familie o, zoo warm *gevoels*sentiment, maar in het *verstandelijk* belijden zijn sulke gevoelsmenschen meest o, zoo achterlijk, en aan *practisch* optreden denken ze niet. In een tweede familie hangt men daarentegen sterk aan het zuiver *belijden*, maar is in zijn *gevoel* niet zelden stomp en in zijn *practijk* zit men met gevouwen handen. En bij een derde familie trekt u dan weer zoo heel anders haar *practisch* Christendom aan, maar mist ge o, zoo vaak de teedere *fijngevoeligheid* en is 't of men om het zuiver *belijden* zich ganschelijk niet bekommert.

Niet alsof ge alle personen en alle families enkel naar die drie trekken kondt indeelen, want uit die drie trekken vormen zich dan weer allerhande uiteenloopende combinaties, en die combinaties nemen op haar beurt weer een persoonlijk karakter aan; maar gevoel, gedachte en wil blijven dan toch de drie hoofdfactoren, waarvan alle splitsing, onderscheiding en indeeling uitgaat. Bijna een iegelijk die dit leest, zal dan ook van zichzelf zeer wel kunnen zeggen, of bij in den grond van zijn wezen meer gevoelsschepsel, meer verstandsmensch of meer wilspersoon is.

Maar bij die groepeering in families blijft het niet.

Verstaat ge eenmaal wel, dat het Koninkrijk van God ten slotte *de nieuwe menschheid* zal uitmaken, dan volgt hieruit vanzelf, dat in dat Koninkrijk ook heel de menschheid zich zal moeten vertoonen in al de gilden, groepen en kringen, die hier op aarde samen een stand, gilde of volk vormen. Veel te weinig wordt hierop gemeenlijk gelet. Maar al te velen begaan zelfs in Gods Koninkrijk geheel dezelfde fout, die de Fransche Revolutie en het Liberalisme in het gemeen in de aardsche dingen begingen, door namelijk bij *een volk* uitsluitend te rekenen met de *enkele personen*. Een volk, zoo denkt men dan, bestaat uit zoo en zooveel millioenen enkele individuen; die personen zijn de Staatsburgers; en die Staatsburgers maken dan saâm het volk uit en vormen den Staat. Thans beginnen de Staatswijsgeeren van dat dwaze denkbeeld almeer terug te komen, en men ziet steeds helderder in, dat 't heel anders toegaat. Dat er niet maar enkele personen zijn, maar dat er zijn gezinnen, families, geslachten, standen, bedrijven, beroepen, vereenigingen van allerlei aard, en dat uit deze eerst een volk en een staat worden gevormd. Wie dat nog niet begrijpt, dweept maar aldoor met algemeen stemrecht, en laat elk besluit bij meerderheid nemen. Wie daarentegen het valsche hiervan inziet, ontkomt ook van zelf aan die valsche dweperij.

Waar men intusschen niet altijd op bedacht is, raakt de Kerk en het Koninkrijk Gods. Ook op dat heilig gebied toch hebben velen zich maar al te zeer gewend, om altoos met de *enkele personen* te rekenen, en ter nauwernood acht te slaan op de groepen van gelijke geestelijke karakters, en dit juist maakt de geestelijke voorstelling zoo arm. Iets wat te meer te betreuren is, omdat de Schrift het juist omgekeerd openbaart. Naar luid der Schrift toch zullen de *twaalf* apostelen zitten op *twaalf* tronen, oordeelende de *twaalf* geslachten Israels.

Wat blijkt hieruit? Dit immers, dat Jezus de indeeling van Israel in twaalf stammen niet beschouwde als iets tijdelijks en voorbijgaands, maar als iets dat nog in het rijk der heerlijkheid zijn beteekenis zou blijven behouden. Dit nu heeft geen zin, zoo men hierbij enkel aan Joden denkt. Heel de ingang van het Evangelie in de wereld was toch van meet af op *Heiden*bekeering gericht, en het duurde niet lang, of het aantal bekeerde Joden zonk geheel weg, vergeleken bij het veel machtiger getal van de bekeerde Heidenen.

Doch zoo is 't dan ook niet bedoeld. Er ligt heel iets anders in. Er ligt dit in, dat Jezus het volk der Joden neemt niet als enkel uit individuen samengesteld, maar als organisch uit twaalf stammen bestaande, en dat wel zoo, dat elk van die stammen een eigen karakter, een eigen aard vertoonde, op zulk een wijs, dat eerst in die twaalf stammen saâm het volle beeld van het geheel uitkwam. In verband met die twaalf stammen stelt Jezus nu twaalf apostelen aan, van wie mag aangenomen dat de aard van de twaalf stammen in hen vertegenwoordigd was. We zien dan ook aanstonds in die apostelen verschil, verschil van aard, verschil van karakter, verschil van optreden. De een vult den ander aan. En niet in één enkel apostel, maar eerst in de twaalf samen vindt ge de volheid. Petrus was een heel ander mensch dan Jacobus, Jacobus heel anders dan Johannes. Johannes verschilt van Thomas. Thomas kwam heel anders uit dan Filippus. Kortom, elk apostel vertegenwoordigt iets eigens, niet alleen in zijn persoon en verschijning, maar ook in zijn prediking, in zijn geestelijke opvatting, en in de wijze waarop het Christendom zich in hem openbaart.

Dit nu overgebracht op heel de Kerk bednidt, dat ook heel de Kerk samengesteld is uit allerlei soorten van personen, die samen *groepen* van een eigen karakter vormen, en zoodoende den rijkdom van het Christelijk leven juist in hun onderscheiden geestelijke bestaanswijs doen uitkomen. Die verschillen nu vindt men niet alleen onder de Joden, maar evenzoo onder de Heidenen. In dien zin genomen kan men ook onder de Heidenen de twaalf stammen aanwijzen. Ook onder de Heidenen, en dus onder Heidenen en Joden saam, d. i. in heel de Kerk, vindt men Petrusnaturen, Johannesnaturen, Thomasnaturen ens. En vandaar verklaart het zich, dat Jezus het kon uitspreken, dat zijn twaalf apostelen in den oordeelsdag de twaalf groepen van geloovigen oordeelen zouden. Een cijfer, waarbij het getal twaalf dan natuurlijk geen precies getal aanduidt, maar uitdrukt een betrekkelijke veelheid.

Leef in dit zeggen van Jezus nu met uw volle gedachten in, en zoowel de Kerk op aarde als de zegepralende Kerk daarboven zal beginnen zich in zooveel rijker glans aan u te vertoonen. In de plantenwereld niet enkel peppel en jasmijn, maar een eindeloose verscheidenheid van boomen plantgewassen. Evenzoo in de dierenwereld niet enkel runderen en spreeuwen, maar een overvloedige weelde van allerlei dieren, van het Onze-lieve-heer-beestje tot den leeuw, en van het muschje tot den adelaar. En zoo nu ook in de nieuwe menschheid, gelijk ze in de Kerk nu reeds voorgebeeld is, een, o, zoo rijke verscheidenheid van allerlei karaktergroepen en soorten, die elk op haar eigen wijze den geestelijken rijkdom van het leven in Jezus doen uitstralen. Ge komt dan tenslotte toch wel bij de enkelen, op de eenlingen, op de persoonlijke verkorenen uit, maar dan zijn die uitverkorenen niet maar zóo en zooveel menschen in den tal, maar door genade verheerlijkte wezens, met een scherp afgeteekenden en rijken inhoud. Een ieder iets eigens en wat anders. Perelen elk met een eigen glans, en toch uit allen saam niet anders uitstralend dan de rijkdom die in Christus Jezus is.

Het is er mee als met een bibliotheek. Wie een bibliotheek erfde, maar ze niet kent, en er geen smaak voor heeft, die weet alleen dat er op die planken al te saam zeg duizend boeken staan, maar hij ziet geen ander verschil dan in de bandjes en in de titels, alleen omdat bij de boeken niet kent. Wie daarentegen elk van die boeken gaat lezen, ze doorleest en kent, die telt bij geen deelen en bladzijden, maar staart in bewondering op den rijken *boekenschat*, juist omdat ze één voor één iets eigens, iets bijzonders bezitten, maar saam groepen en soorten over allerlei onderwerpen vormen en juist zoo saam den schat van zijn kennis verrijken. En zoo nu ook is het in het Koninkrijk. Wie dit Koninkrijk niet verstaat, die zegt: In dit dorp zijn zo, 25, 30 echt geloovigen, doch daar blijft 't dan ook bij. Cijfers, nummers, getallen. Wie daarentegen die kinderen Gods innerlijk bestudeerde, in hun aard, in hun soort, in hun eigendommelijkheid, die heeft geen cijfers, maar een heilige familie voor zich, en ziet Christus verheerlijkt in zijn genadegaven aan de zijnen.

Dit nu openbaart zich in de groepen en soorten van geloovigen, en voor die *groepen* en *soorten* vormden reeds de twaalf stammen in Israel de grondtrekken. Uit die twaalf stammen kwam het twaalfvoudig apostolaat. En zoo gaat de groepeering en indeeling door tot in de eeuwigheid, tot eens die twaalf apostelen zitten zullen, oordeelende de twaalf soorten van geestelijke karakters, die uitkomen in het geestelijk leven.

Dit nu erft, door de overeenstemming tusschen ouders en kinderen, van het éène geslacht op 't andere geslacht over. Doch hierbij blijft 't niet. Die rijke nuanceering toch van het Christelijk leven en van het geestelijk karakter gaat door bij geheele stammen, bij geheele volken, en zelfs kan men zeggen, dat de kinderen Gods in 't Westen weer o, zoo heel anders zich vertoonen dan de kinderen Gods in het Oosten, iets wat de Zending soms maar al te zeer vergeet.

DR. A. K.

Amsterdam, 29 November 1912.

Toen we onlangs het voorstel bespraken, dat door sommige Kerken was ingezonden, om de Generale Synode te verzoeken een nieuwe Bijbelvertaling uit te geven, wezen we op de ernstige moeilijkheden, die aan zulk een vertaling verbonden waren en waarvan men zich blijkbaar niet genoegzaam rekenschap had gegeven. Het ging toch niet alleen om een nieuwe vertaling, die desnoods met behulp van de noodige commentaren nog wel te leveren zou wezen, maar om de nog veel gewichtiger vraag, welken *tekst* men aan deze vertaling zou moeten ten grondslag leggen. En we spraken de vrees uit, dat wanneer de Synode met de thans beschikbare hulpmiddelen zulk een vertaling tot stand wilde brengen, deze over een paar jaar toch weer als verouderd zou worden beschouwd en weer een nieuwe vertaling noodig zou zijn, waardoor de gemeente telkens in onrust zou gebracht worden. Daarom drongen we op uitstel aan.

Dat deze bezwaren niet uit de lucht waren gegrepen, kan blijken uit wat dezer dagen in Engeland is geschied. Daar heeft men een commissie van zeer knappe geleerden benoemd, die van 1881—1885 de vertaling hebben herzien en zooveel mogelijk met behoud van den gebruikelijken tekst hebben verbeterd. Deze herziene vertaling is echter nog geen dertig jaar in gebruik geweest, of er gaan reeds van alle kanten stemmen op om deze verbeterde vertaling weer te herzien, omdat ze met de resultaten der wetenschap niet meer overeenstemt. Een groep van bekende professoren en geleerde mannen uit Oxford, Cambridge, Londen, Manchester, Aberdeen en elders, die te Woodbroke waren saamgekomen om over deze quaestie te spreken, hebben nu in het blad *The Christian World* van 3 Oct. een adres gepubliceerd, waarin ze hun bezwaren tegen het plan van een nieuwe revisie uiteenzetten en dit doen op dezelfde gronden, die ook door ons zijn aangevoerd.

Dit stuk luidt aldus:

A plea from free church scholars.

We, the undersigned, have met and given prolonged and careful consideration to the question of a further revision of the English Bible, which has been once more raised during the last few months; and we offer the following notes as a contribution to the discussion of a matter which is obviously of immense importance to the whole English-speaking world.

The Revised Version of 1881-5 has now been in circulation for more than a quarter of a century, and has received a large amount of attention from students. It has also, we find, come before the congregations of the Churches in public worship to a considerable extent, though it has by no means won general acceptance. We are strongly of opinion that in both Old and New Testament it has afforded valuable aid to serious students of the Scriptures, bringing them much nearer to the original meaning than was possible for the translators of the Authorised Version. Three centuries of research and discovery have left their mark every where, and whatever be the ultimate destiny of the revisers' work, we must not underestimate the debt that we owe to their diligence and learning.

The revisers of the Old Testament rendered very great service by the correction of faulty translations, though many of their corrections appear only in the margin. So important and extensive is this correction that in certain parts of the Old Testament, notably the book of Job and some of the prophetical books, whole passages, which in the Authorised Version were really unintelligible or clearly misrepresented the sense of the original, have in the Revised Version become intelligible.

On the other hand, the revisers of the Old Testament, unlike those of the New Testament, confessedly abstained from making any systematic use of the materials that existed for controlling the Received Text, and, as a rule, closely adhered not merely to the Received Hebrew Text, but also to the Jewish commentary, which is attached to that text in the form of vowel points. Since the Hebrew text is in not a few passages unintelligible and in others almost certainly wrong, and since the Jewish commentary, though valuable, is not infallible, many passages still convey in the Revised Version, as they had conveyed in the Authorised Version, a meaning which is certainly at variance with that of the original text.

In any future revision, the fullest use should be made of all existing material for the determination of the original text and its meaning. But much remains to be done before this material, and especially the Septuagint Version, can be fully and satisfactorily used.

In the New Testament there has been a striking increase of material for the determination of the original text. The science of textual criticism has accumulated its resources, and is learning how to use them. The ancient versions have been studied far more thoroughly than was possible before, and the progress of investigation has added greatly to the wealth of exegetial material. All this research has left its mark upon the Revised Version, and it has been used with the most conscientious and unsparing industry.

The defects of the version were due partly to the instructions imposed upon the committee, partly to the adoption of a textual theory which no longer commands the same confidence among experts, partly to the principles of translation followed. Flexibility was often sacrificed to uniformity, and a too rigid adherence to classical usage was responsible for many renderings which in the light of later discoveries are now seen to have been erroneous. The attempt to translate uniformly the same Greek by the same English word, and the treatment of the tenses and the article, have been subjected to criticism; much irritation has also been caused by the multitude of changes in which many have detected a pedantry inappropriate to a work designed for general acceptance.

The revision of 1881, and the almost coincident publication of Wescott and Hort's Greek text, have been followed by a series of investigations which are still incomplete, and by such epochmaking discoveries as that of the Sinaitic Syriac Gospels. All this makes it impossible to claim that a final text of the New Testament is sufficiently near to justify, at present, a fresh attempt at revision. There is a decided movement among textual critics towards reopening the question of the value of what are called Western readings; and no doubt the result may be the reinstatement of a certain number of discarded variants. But there is nothing to warrant the expectation that any general movement back to the Received Text is possible. Even though the text of the Revised Version may not command unquestioning confidence, it marks a distinct advance in the progress of criticism. In our opinion, much more time is needed for the settlement of these critical questions, if the conclusions are to be reasonably free from subjectivity.

The nature of New Testament language, both grammar and vocabulary, has been the subject of extensive investigations during the last thirty years. Greek vernacular documents, papyri and inscriptions and literature, have been discovered in great numbers, and examined in the light of comparative grammar and other new studies. The centre of gravity has been largely shifted by these discoveries, so that the weight no longer lies predominantly upon the evidence afforded by classical Greek, which must now, at most, share attention with the study of contemporary popular speech. The relation of New Testament Greek to a Semitic background has also been a subject of very important inquiries. The study of all this new material has affected translation, in a large variety of instances confirming the Revised Version, and in a fair number of cases correcting it. But another ten years at least seem to be needed for the sifting and presentation of materials, and the formation of a general scholarly opinion upon them. From this point of view also it appears premature to undertake at present a revision which might be left behind in a short time by the advance of knowledge.

It will be seen that many of these considerations constitute a plea for delay.

If, however, it should be thought that the delay, which a cautious scholarship pleads for in the reopening of the general question of Bible revision, cannot be conceded to the extent suggested in the foregoing paragraphs, we would urge that under no circumstances should a revision be undertaken of an inadequate or superficial charakter. Whatever is done should be done by carrying the correction of the text, in both Testaments, to the full extent of our present light and knowledge. In this way we believe that the most lasting results may be obtained, and the hold of the Bible on the affections of the English-speaking peoples would be most likely to be perpetuaed.

J. RENDEL HARRIS (Chairman).
W. H. BENNETT, London.
J. ESTLIN CARPENTIER, Oxford.
T. WITTON DAVIES.
T. R. GLOVER, Cambridge.
G. BUCHANAN GRAY, Oxford.
J. T. MARSHALL.
G. MILLIGAN.
JAMES MOFFATT, Oxford.
JAMES HOPE MOULTON, Manchester.
ARTHUR S. PEAKE, Manchester.
JOHN SKINNER, Cambridge.
ALEXANDER SOUTER, Aberdeen.
J. G. TASKER, Birmingham.
OWEN C. WHITEHOUSE, Cambridge.
H. G. WOOD, Woodbrooke.

Woodbrooke, Selly Oak,
September 25.

Vertaald luidt dit aldus:

De ondergeteekenden zijn saamgekomen en hebben lang en zorgvuldig het vraagstuk van een herziening van de Engelsche Bijbelvertaling, dat gedurende de laatste maanden meer dan eens aan de orde is gesteld, overwogen en bieden nu de volgende opmerkingen aan als bijdrage tot een gedachtenwisseling over een onderwerp, dat klaarblijkelijk voor de geheele Engelschsprekende wereld van onmetelijk belang is.

De herziene vertaling van 1881—5 is nu meer dan een kwart eeuw in omloop geweest en heeft een sterke mate van belangstelling gevonden bij gestudeerde personen. Ook is ze, naar we zien, bij een niet gering tal van Kerken in den publieken eeredienst in gebruik genomen en voor de gemeente gebracht, hoewel het haar daarom nog geenszins gelukt is algemeen te worden aangenomen. Voorts zijn we diep overtuigd, dat deze herziene vertaling zoowel bij het Oude als bij het Nieuwe Testament zeer te waardeeren hulp heeft geboden aan ernstige onderzoekers der Schrift, doordat ze hen veel dichter bracht bij de bedoeling van het oorspronkelijke dan dit mogelijk was voor de vertalers van de geauthoriseerde vertaling. Men kan in deze herziene vertaling overal de vruchten vinden van de onderzoekingen en de ontdekkingen die gedurende de drie jongstverloopen eeuwen zijn gedaan, en wat ten slotte het lot ook moge zijn van het werk dezer herzieners, we mogen zeker niet onderschatten het goede, dat we verschuldigd zijn aan hun ijver en geleerdheid.

De herzieners van het Oude Testament hebben ons groote diensten bewezen door menige foutieve vertaling te verbeteren, hoewel verschillende door hen aangebrachte correcties alleen in de kantteekeningen zijn te vinden. Zoo belangrijk en veelomvattend is deze verbetering, dat in sommige gedeelten van het Oude Testament, met name in het boek Job en andere van de geschriften der Profeten, geheele stukken, die in de geauthoriseerde vertaling onverstaanbaar waren of zonder twijfel den zin van het oorspronkelijke verkeerd weergaven, nu in de herziene vertaling begrijpelijk zijn geworden.

Hier staat echter tegenover, dat de herzieners van het Oude Testament, in afwijking van die van het Nieuwe Testament, klaarblijkelijk zich er van hebben onthouden, om eenig systematisch gebruik te maken van de middelen, die bestonden, om den tekst zelf, die vroeger algemeen werd aangenomen, te controleeren, en als regel niet alleen zich nauw hebben gehouden aan den aangenomen Hebreeuwschen tekst, maar ook aan de Joodsche vertaling van dien tekst, die daaraan is toegevoegd in den vorm van vocalen. Daar nu deze ons overgeleverde Hebreeuwsche tekst op niet zoo weinig plaatsen onbegrijpelijk is en op andere plaatsen zoo goed als zeker foutief, en de genoemde Joodsche commentaar, hoeveel waarde ze ook hebben mag, toch zeker niet onfeilbaar is, vindt men in deze herziene vertaling, evenals in de geauthoriseerde, verschillende stukken, die een geheel anderen zin ons geven dan in den oorspronkelijken tekst moet gestaan hebben.

Bij eene volgende herziening zal daarom het meest volledige gebruik moeten gemaakt worden van al het materiaal, dat aanwezig is om den oorspronkelijken tekst en zijn meening vast te stellen. Er zal echter nog heel wat moeten gedaan worden, voordat dit materiaal en bepaaldelijk de vertaling der Zeventigen op volledige en voldoende wijze kan gebruikt worden.

Bij het Nieuwe Testament is er een treffende uitbreiding van het materiaal om den oorspronkelijken tekst vast te stellen. De wetenschap der tekstcritiek heeft haar hulpmiddelen verdubbeld en is bezig te leeren, hoe ze te gebruiken. De oudere vertalingen zijn veel grondiger bestudeerd dan vroeger mogelijk was, en het al verder voortschrijdend onderzoek heeft groote schatten toegevoegd aan het exegetisch materiaal. Al deze onderzoekingen hebben haar merk nagelaten op de herziene vertaling en er is met den meest nauwgezetten en meest spannenden ijver van het resultaat dezer onderzoekingen gebruik gemaakt.

De gebreken, die desniettegenstaande deze vertaling aankleven, zijn ten deele te wijten aan de Instructies, die aan het comité der vertalers waren gegeven, deels aan het aannemen en volgen van een theorie van tekstcritiek, die onder den huidigen stand niet meer hetzelfde vertrouwen inboezemt, deels aan de beginselen, die bij de vertaling zijn gevolgd. De buigzaamheid werd dikwijls opgeofferd aan de eenvormigheid en een te streng vasthouden aan het klassieke gebruik van de woorden was de oorzaak van menige vertaling, waarvan nu, bij het licht van latere ontdekkingen, gebleken is, dat ze onjuist was. De poging om overal hetzelfde Grieksche woord door hetzelfde Engelsche woord te vertalen en het gebruik van de tijden en het lidwoord is aan critiek onderworpen geweest; bovendien is veel geprikkeldheid in 't leven geroepen door de menigte der aangebrachte veranderingen, waarin velen een pedanterie hebben gezien, die niet past bij een werk, dat voor algemeen gebruik is bestemd.

De herziening van 1881 en de daarmede bijkans samenvallende uitgave van den Grieksche tekst van Westcott en Hort, is gevolgd geworden door een reeks van onderzoekingen, die nog niet afgeloopen zijn, en door zulke opzienbarende ontdekkingen als van de Sinaitische Syrische evangeliën. Dit alles maakt het onmogelijk om te beweren, dat men thans reeds dicht genoeg is bij een als slotresultaat vast te stellen tekst van een Nieuw Testament, om op dit oogenblik een poging tot nieuwe herziening te rechtvaardigen. Er is onder de tekstcritici een besliste beweging merkbaar om het vraagstuk van de waardij van de zoogenaamde Westersche lezingen te heropenen, en het resultaat van deze beweging kan zijn, dat een zeker aantal opzij geschoven varianten weer in ere hersteld worden. Maar er is niets om aan de verwachting steun te geven, dat er een algemeene beweging mogelijk is om terug te keeren tot den vroeger aangenomen tekst. Hoewel zelfs aan den tekst, door de herziene vertaling gebruikt, geen onbeperkt vertrouwen mag worden gegeven, toont hij toch een onmiskenbaren vooruitgang in de ontwikkeling der critiek. Maar naar onze meening zal er nog heel wat tijd noodig zijn om die critische quaesties uit te maken, indien men tot resultaten wil komen, die in redelijken zin vrij zijn van subjectiviteit.

De eigenaardigheid van de taal van het Nieuwe Testament, zoowel wat de vormleer als wat den woordenschat betreft, is gedurende de laatste dertig jaren onderwerp geweest van uitgebreide onderzoekingen. Documenten in de Grieksche volkstaal geschreven, papyrussen, opschriften en litteratuur, zijn in grooten getale ontdekt en onderzocht bij het licht van de vergelijkende grammatica en andere nieuwere studies. Door deze ontdekkingen is het zwaartepunt in sterke mate verplaatst geworden, zoodat het hoofdgewicht thans niet meer valt op het getuigenis van het klassieke Grieksch, maar dit de belangstelling deelen moet met de studie van de volkstaal uit die dagen. Ook de verhouding van het Nieuw Testamentische Grieksch tot den Semitischen achtergrond is een onderwerp geweest van zeer belangrijke onderzoekingen. De studie van al dat nieuwe materiaal heeft natuurlijk invloed gehad op de vertaling van het Nieuwe Testament, en hoewel ze in zeer vele opzichten de juistheid van de herziene bijbelvertaling bevestigd heeft, heeft ze toch ook in een belangrijk aantal van gevallen haar verbeterd. Maar het schijnt dat er nog minstens een tweede tiental jaren noodig zal zijn, om het materiaal te schiften, voor te stellen en onder de geleerden daarover een algemeene opinie te verkrijgen. Uit dit oogpunt beschouwd, schijnt het daarom de tijd nog niet te zijn, om thans reeds een herziening ter hand te nemen, die binnen korten tijd toch weer ten achteren zou zijn bij den vooruitgang der wetenschap.

Het zal duidelijk zijn, dat veel van wat hierboven is opgemerkt pleit voor *uitstel*.

Indien echter het uitstel, waarvoor een voorzichtige geleerdheid pleit bij het weer aan de orde stellen van de algemeene vraag van de herziening der Bijbelvertaling, niet kan worden toegestaan tot zulk een tijdsduur als in het voorafgaande betoog is aan-